

ПРОПАЛИ ИЗЛЕТ, ДОПУНА

Милуника Митровић

Негде крајем 2018. године, дође ми до руку Београдски књижевни часопис бр. 50–51, са чијим уредником моја сарадња још од почетака излажења није имала среће. Зато сам била изненађена када ме пријатељ, уредник *Књижевних новина* Мићо Цвијетић позва да ми лично преда овај тек изашли број, рекавши: „И тебе као јунакиње у прилогу Драгослава Михаиловића тамо има“.

И заиста, ускоро се уверих у то.

Са узбуђењем угледах текст Драгослава Михаиловића већ на првој страници, насловљен *Пропали излет* са дневничком назнаком датума – *Четвртак, 2. јул 1998.* И сада, после две деценије, одмах сам знала на које место и стварни догађај се овај прозни бисер односи, обликован оном препознатљивом аромом поезике и тематског оквира великог књижевног мајстора.

Драгослав Михаиловић
ПРОПАЛИ ИЗЛЕТ

Четвртак, 2. јул 1998.

Јуче смо стигли на Дивчибаре. Моја сестра од ујака Љиљана, Нена, ја и наши пси Јуца и Жућа.

Велика је врућина. Неколико дана у Београду је било 38–39 степени.

Вечерас смо говорљиви хвалоспевац Милета Аћимовић Ивков и ја у Косјерићу, прелепом градићу на реци Скрапежу, на двадесетак километара од планине Маљена, имали у градској библиотеци заказано књижевно вече. Нена и ја ову малу варош обожавамо и кад год неки пријатељ хоће да нас повезе, и по два Бтри пута сваке године, одлазимо са Дивчибара да је обиђемо. И кад хоћемо да се нашалимо, причамо како ћемо наш београдски стан продати и затим се преселити у Косјерић.

Четрдесетак људи у невеликој сали, у већини жене, с обавезним делом врло занимљивог разговора о Голом отоку. Вече води 48–годишња песникиња Милуника Бјелановић, која је и директорка библиотеке. На скупу нема никога од званичника из Социјалистичке партије, коју предводи Слободан Милошевић, или из Југословенске удружене левице, чија председница је његова супруга Мирјана Марковић, и директорка библиотеке се томе нескривено радује. Локални новинар Бранислав Вукотић, човек од око 45 година, паметног изгледа, поставља ми питање: „Шта мислиш о нашим данашњим злотворима и како сада можемо да их препознамо?“ Питање је очигледно повезано с мојим романом *Злотвори*, који је недавно изашао.

По завршетку вечери потписујем неколико књига док нас директорка пожуреје, јер нам је у ресторану хотела „Скрапеж“ заказана вечера, те да нас тамо с нестрпљењем очекују. Међутим, није прошло ни пет минута од завршетка разговора кад негде у згради зазвони телефон и позову директорку. С њом жели да се чује председник једне од оних двеју крупних организација, који је у исто време и директор месне радио–станице. И човек се преко жице издире на песникињу:

„Све знам шта си вечерас радила! Уместо књижевног, организовала си политички скуп, срам те било! Сутра ћеш ми одговарати због тога!“

Милуника се враћа у салу, где ме људи из публике и даље пресећу, бледа и нерасположена.

„Сад ћу се“, каже песникиња, „тешко одбранити. Остаћу и без ово мало платице коју сам досад имала.“

Већ се више не можемо задржавати и журимо да прекинемо разговор. Крећемо ка хотелу „Скрапеж“, који се налази поред речице истог имена, на пет минута од библиотеке.

Пред хотелом нам пада у очи да је велика зграда која је требало да нас очекује – у мраку. Врата пред нама су закључана и на Милуникино куцање нико не одговара. У 22 сата и 20 минута велики хотелски ресторан у једном лепом туристичком граду је затворен и никога више не очекује.

Нена и ја седамо у кола која треба да нас врате на Дивчибаре, Милета Аћимовић и његова симпатична Ана одлазе неким својим путем. Наша домаћица песникиња на улици остаје очајна.

„Опет су нам неки идиоти“, кажем жени у возилу, „нешто покварили.“

Из сведене скаске коју први пут читам, јасно ми искрсава из сећања тај врели дан нашег сусрета у Косјерићу, и сва драматургија у коју се уплело и моје властито учешће у тим отужним политичким приликама времена и места.

Да се чиста документарност животне грађе често ближи фикцији и са њом некада и поклапа, познато је сваком ко се списатељским пословима бави.

Након лепе атмосфере те књижевне вечери коју сам са задовољством уприличила својим суграђанима читаоцима у част познатог писца, следио је обрт. Угодно расположење претворило се у неко друго, које њега дискретно косну а мене озбиљно узнемири, са осећањем неописивог срама који се не заборавља.

Пропали излет, најпрецизнији је наслов који је Драгослав Михаиловић изабрао за маестрално срезани запис своје успутнице. Зли духови репова прошлости, раздор и примитивизам паланке, увек ненадно покажу своје опако, увек витално лице.

Слутим да је тај мотив, исте ноћи, покренуо пишчеву руку да овај излет у идилични Косјерић наизглед овлаш забележи, о чему упечатљиво са мало речи сведочи поента последње реченице: „Опет су нам неки идиоти“, кажем жени у возилу, „нешто покварили.“

Испод текста овог медаљона чини се, ипак, остао је закрит још по неки детаљ овог неугодног инцидента. У прилог томе, мада тексту овог мага речи све је апсолутно сувишно, моје ме сећање наговара да долијем у свом још који детаљ.

По претходној препоруци уваженог госта, позвала сам госпођу Наду Висоцки, удовицу његовог старог голооточког друга, који је био инжењер и једини Рус у Косјерићу. Мада је обећала, она на књижевно вече није дошла. Зашто – нисмо сазнали, писац је претпоставио да се клони јавног сусрета са њим из неког одавно већ неоправданог страха.

У завршници вечери, при растанку, писцу је било јасно да је очекивана радост његовог излета овога дана у љупку варошицу крај Скрапежа ненадно потамнела. И сва су „врата пред нама била закључана“, од чега је неизвесност мога положаја била прилично злокобна, и то га је додатно дирнуло. Извињавала сам се колико сам могла због овако недоличног испраћаја домаћина уобичајеном вечером, особито тако ретких гостијуа Међутим, он ме силно тешио, опомињући се да га свуда још прати слична урота сенки из мрака. Забринут за мене као мету оних претећих оп-тужби, после неколико дана ме назва телефоном распитујући се како сам и да ли имам проблема са актуелном влашћу. Казах да су гласноговорници доушници за-сад заћутали, оставили ме на миру. Захвалих се на тој усрдној пажњи, уз дубоко извињење.

А не рекох му ово што сада записујем.

Наиме, поводом тог „случаја“ књижевне вечери, убрзо се на седници иза затво-рених врата неког комитета о томе расправљало. А онда је домишљато накнадно некоме синуло (можда баш оном функционеру који ме је онако жестоко напао) да су циљали на погрешног писца, не на овог академика Михаиловића, од кога нису ништа ни читали. Мислили су да је гостујући аутор из Београда био Борислав Михаиловић Михиз, за њих неподобан, који је иначе претходне године преминуо.

И тако, ову ствар хитро скинуше са дневног реда. До још већег нереди и мањка памети.

За *Пропали излет* усрдно се захваљујем данас Драгославу Михаиловићу.